

КОМЕНТАРІ

Київського національного університету імені Тараса Шевченка
до зауважень, викладених у звіті експертної групи
про результати акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми
31639 Славістика Центрально-Східної Європи і Балкан: теоретичні та прикладні студії:
хорватська та українська мови і літератури
(другий рівень вищої освіти, спеціальність 035 «Філологія»)

Висловлюємо щиру вдячність членам експертної групи за високопрофесійний, неупереджений, конструктивний діалог, спрямований на вдосконалення освітньої діяльності за ОНП з підготовки магістрів філології зі спеціальності «Філологія» у Навчально-науковому інституті філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Безперечно, висловлені рекомендації сприятимуть покращенню, оптимізації ОНП та її подальшому вдосконаленню відповідно до місії Університету, цілей програми і побажань різних груп стейкхолдерів. Надаємо коментарі щодо окремих позицій звіту.

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
<p>Загальний аналіз щодо критерію 1. Проектування та цілі освітньої програми</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1. 1. Доречно було б ввести в ОНП дисципліну перекладацького напрямку, оскільки це визначено потребою здобувачів вищої освіти та основним фокусом ОНП до початку 2023-2024 н.р. 2. Удосконалити механізм взаємодії здобувачів вищої освіти і кафедри для врахування побажань та рекомендацій студентів впродовж 2023-2024 н.р. 3. Посилити перекладацький складник ОНП та врахувати побажання здобувачів щодо введення усного перекладу до початку 2023-2024 н.р..</p>	<p>Уважаємо за необхідне визнати об'єктивну актуальність рекомендації експертів з огляду на вдосконалення системної організації діяльності на ОНП. Водночас зауважимо на реалізації науково-педагогічними працівниками всіх процедурно виправданих, доцільних і продуктивних шляхів взаємодії зі здобувачами вищої освіти, передусім різних форм поточного опитування, зокрема на додаткових консультаціях із викладачами, під час участі у засіданнях кафедри, після культурно-просвітницьких позааудиторних заходів тощо.</p>
<p>Загальний аналіз щодо критерію 2 Структура та зміст освітньої програми</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2. 1. Зменшення реальної кількості годин для викладання за ОНП відповідно до вимог університету через недостатню кількість осіб у групі. 2. В ОНП визначено дві форми підсумкової атестації, що на думку ЕГ, є значним додатковим навантаженням на здобувачів. 3. Не зрозуміло, в який спосіб може бути реалізований абсолютний вибір ОК, зважаючи на блокову форму індивідуальної траєкторії, а також опанування певного блоку для присвоєння професійної кваліфікації за умови абсолютного вибору. Рекомендація: варто передбачити в ОНП кредити для абсолютної вибірковості або варіанти заміни в блоці до початку 2023-2024 н.р. 4. Присвоєння кваліфікацій має невідповідності щодо одночасності присвоєння кваліфікацій, блоки вибіркових дисциплін мають нерівнозначну вагу в ОП, що</p>	<p>1. У контексті вдосконалення функціонування ОНП вважаємо за необхідне підкреслити імовірну понятійну омонімію, здатну обумовити специфіку інтерпретації процедури на ОНП. У цій процедурі не відбувається зменшення реальної кількості годин для викладання, натомість залежно від ситуації, винятково, з метою виробничої необхідності, не з порушенням положень Статуту Університету та внутрішніх нормативних документів Університету, може відбуватися неістотний перерозподіл годин аудиторної та самостійної роботи з наступною відповідною компенсацією цього перерозподілу аудиторними годинами для перевірки самостійної роботи. Окремого реагування потребує відсутність категорії «достатності» для кількісної характеристики академічних груп у процедурній організації освітнього процесу. Релевантним є регламентоване МОНУ поняття «повноти» академічної групи й визнання допустимим її малочисельності при викладанні іноземних мов, яким надано статус рідкісних (до них, власне, належать слов'янські мови і, зокрема, хорватська). 2. Не зрозуміло чому ЕГ вважає надмірною кількість форм підсумкової атестації: по-</p>

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
	<p>створює перевагу певного блоку для присвоєння кваліфікації і нівелює значення іншого в структурно-логічній схемі ОП. Рекомендуємо удосконалити ОНП до початку 2023-2024 н.р.</p> <p>5. Додати іноземну (англійську) мову з метою підготовки здобувачів до навчання в аспірантурі до початку 2023-2024 н.р.; уточнити структурно-логічну схему ОНП та назви вибіркового блоків до початку 2023-2024 н.р.</p> <p>6. Доречно розширити види практичної підготовки здобувачів відповідно до їх потреб і розглянути можливість проходження практики на базі організацій-стейкхолдерів, що дозволить застосувати лінгвістичні та культурологічні знання для роботи в різних галузях народного господарства, де є потреба у кваліфікованих, творчих фахівцях, здатних до самовдосконалення, зі знанням хорватської та української мов впродовж 2023-2024 н.р.</p>	<p>перше це право ЗВО встановлювати необхідну для підтвердження якості і рівня здобутих результатів навчання кількість форм атестації, по друге за даною програмою опановують ся дві мови, тож має бути щонайменше дві форми підсумкової атестації.</p> <p>3. Не розуміємо чому ЕГ має сумніви щодо можливості реалізації вільного вибору студентами – студенти мають повне право не погодитись із жодною із пропозицій програми щодо вибору і обрати ОК з поза меж програми. Навпаки вважаємо що наявність в програмі конкретних пропозицій на вибір є сильною стороною програми і прикладом гідним наслідування.</p> <p>4. Погоджуємося з думкою експертів щодо потреби рівнозначності блоків вибіркового дисциплін в ОП. Підтримуватимемо цю позицію в подальшій роботі на ОП, водночас зазначимо, що в чинній редакції ОП можливість присвоєння професійної кваліфікації лише за одним вибірконим блоком не призводить до нерівнозначності двох запропонованих вибіркового блоків у зв'язку з конкретним, безпосереднім дисциплінарним наповненням іншого вибіркового блоку, спрямованого на посилення академічної кваліфікації «магістр філології», потенційованого для гіпотетичної освітньої траєкторії на рівні аспірантури і для нього, таким чином, припустима професійна кваліфікація «філолог-дослідник» стає зайвою тавтологією.</p> <p>5. Підтримуємо визнання експертами потреби завчасної систематичної мовної підготовки здобувачів для потенційного навчання в аспірантурі, водночас зазначаємо що така підготовка може бути реалізована виключно за рахунок зменшення важливих обов'язкових компонентів програми, що є проблематичним.</p> <p>6. Університет безперервно розвиває мережу баз практик а також сприяє здобувачам у індивідуальному пошуку місць проходження практики які відповідають уподобанням конкретного здобувача.</p>
<p>Загальний аналіз щодо критерію 3 Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.</p> <p>1. Рекомендація: підвищити інформування здобувачів освіти щодо можливостей та переваг програм академічної мобільності, платформ неформальної освіти (Prometheus, Coursera, EdEra та ін.) упродовж реалізації ОНП.</p> <p>2. Недостатня поінформованість здобувачів ОНП із правилами визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності в українських та іноземних ЗВО. Рекомендація: активізувати інформування здобувачів вищої освіти щодо потенційних можливостей визнання</p>	<p>Поділяємо позицію експертів щодо актуальності інтенсивного інформування здобувачів освіти про можливості та переваги програм академічної мобільності. Активна робота в цьому аспекті реалізації ОНП відбувається пропедевтично, систематично, зокрема завдяки постійному конкурсу серед здобувачів вищої освіти для участі в цих програмах у Хорватії, і буде надалі посилена, зокрема, за рахунок розширення переліку ЗВО Хорватії для участі у програмі академічної мобільності Університету. Крім того, передбачається підвищення інформування про можливості програм академічної мобільності у ЗВО інших країн.</p> <p>Водночас, як уже зазначалося, інформування здобувачів освіти про платформи неформальної освіти не може входити до спектру обов'язків закладів формальної</p>

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
	результатів упродовж II семестру 2022-2023 н.р.	освіти, зокрема ЗВО. А будь-яка освітня програма яка не може бути реалізована на найвищому рівні без залучення платформ неформальної освіти є неповноцінною і є обманом абітурієнтів.
<p>Загальний аналіз щодо критерію 4</p> <p>Навчання і викладання за освітньою програмою</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.</p> <p>1. Слабка сторона: Виділення на ОК Психологія вищої школи лише лекційних занять, що не сприяє практичному оволодінню здобувачами психологічною компетентністю, зокрема стосовно опанування сучасними психологічними технологіями ефективною освітньою діяльністю у ЗВО та їх застосування в практичних ситуаціях професійної діяльності, вмінням розв'язувати професійні завдання викладача ЗВО та ін. Рекомендація: Переглянути розподіл аудиторних годин на лекційні та практичні / семінарські заняття із ОК Психологія вищої школи до початку I семестру 2023-2024 н.р.</p> <p>2. Слабка сторона: Відсутність у окремих робочих програмах навчальних дисциплін у списках рекомендованої літератури праць науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання ОК та наявність застарілих інформаційних джерел. Рекомендація: Доповнити списки рекомендованої літератури в робочих програмах навчальних дисциплін працями науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання ОК, та оновити пропозиції інформаційних джерел до початку I семестру 2023-2024 н.р.</p> <p>3. Слабка сторона: Переважна участь здобувачів вищої освіти у наукових конференціях в КНУ імені Тараса Шевченка та опублікування їхніх статей у збірниках праць університету. Рекомендація: Розширювати географію участі здобувачів вищої освіти в наукових конференціях та активізувати опублікування їхніх праць у збірниках ЗВО України та за кордоном протягом реалізації ОНП..</p>	<p>Частково погоджуємося із зауваженням ЕГ, оскільки мусимо визнати вплив об'єктивних чинників.</p> <p>Водночас зазначимо що практичне оволодіння <i>«психологічною компетентністю, зокрема стосовно опанування сучасними психологічними технологіями ефективною освітньою діяльністю у ЗВО та їх застосування в практичних ситуаціях професійної діяльності, вмінням розв'язувати професійні завдання викладача ЗВО та ін»</i> забезпечується асистентською практикою, що значно надійніше ніж на семінарських/практичних заняттях.</p> <p>Переважна участь здобувачів вищої освіти у наукових конференціях в КНУ імені Тараса Шевченка та опублікування їхніх статей у збірниках праць університету пояснюється посутною широтою оперативної філологічної проблематики, сприятливістю умов і процедури апробації та публікації результатів навчально-наукових студій: на відміну від видань Університету, в Україні й за кордоном вкрай мала кількість конференцій і наукових періодичних видань за філологічним фахом дозволяє участь молодих учених та/або передбачає тривалість рецензування й решти обов'язкових довидавничих етапів менше тривалості навчання на ОП.</p>
<p>Загальний аналіз щодо критерію 5</p> <p>Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5. Слабка сторона: Відсутність в ОНП чітких вимог про потребу розміщення кваліфікаційної роботи магістра в репозитарій КНУ імені Тараса Шевченка та обов'язкової перевірки на рівень унікальності. Рекомендація: Доповнити розділ з</p>	<p>Поділяємо увагу експертів до своєчасності розміщення кваліфікаційної роботи магістра в репозитарій КНУ імені Тараса Шевченка та обов'язкової перевірки на рівень унікальності. Водночас уважаємо за необхідне зауважити, що відповідні вимоги і процедури є спільними для усіх освітніх програм і регламентуються загально-університетськими документами вищого, ніж опис освітньої програми, рівня. Названі ЕГ процедури є обов'язковими</p>

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
	<p>ОНП «Форма атестації здобувачів вищої освіти» вимогою про потребу розміщення кваліфікаційної роботи магістра в репозитарій КНУ імені Тараса Шевченка та перевірки робіт на рівень унікальності до початку I семестру 2023-2024 н.р.</p>	<p>складниками процедури підготовки кваліфікаційних робіт до захисту, відбуваються автоматично, у чому могла пересвідчитись ЕГ. Університет не вбачає за можливе і доцільне вносити до описів кожної освітньої програми те що визначено загально-університетськими документами. Закон про вищу освіту який формулює вимоги до освітніх програм також не передбачає обов'язкового відображення процедур перевірки на плагіат і розміщення у репозитарії у описі ОП.</p>
<p>Загальний аналіз щодо критерію 6 Людські ресурси</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5. 1. Слабка сторона: поодинокі активність участі НПП у грантових проектах та програмах академічної мобільності. Рекомендація: активізувати участь НПП із потенційним залученням здобувачів вищої освіти у грантових проектах та програмах академічної мобільності протягом реалізації ОНП. 2. Слабка сторона: недостатня публікаційна активність НПП у видання, що індексуються в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science. Рекомендація: посилити публікування статей у виданнях, що індексуються в наукометричних базах даних Scopus та Web of Science протягом 2023-2024 н.р.</p>	<p>Дякуємо ЕГ за рекомендації.</p>
<p>Загальний аналіз щодо критерію 7 Освітнє середовище та матеріальні ресурси</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7. Рекомендація: запровадити в Навчально-науковому інституті філології єдину платформу для проведення занять у форматі дистанційного навчання (напр.Zoom, Google Meet, Google диск, Google клас та ін.) Запровадити платформу для розміщення навчально-методичних матеріалів до дисциплін протягом реалізації ОНП.</p>	<p>Поділяємо позицію експертів щодо принципової ефективності єдиної платформи для проведення занять. Водночас мусимо наголосити, що на ОНП формат проведення занять має безпосередній зв'язок із застосуванням онлайн-технологій, на відміну від дистанційного навчання. Крім того, на нашу думку, на застосування онлайн-технологій поширюється підхід академічної свободи, що дозволяє науково-педагогічним працівникам обирати різні онлайн платформи, зокрема й для викладання ними різних дисциплін, залежно від змісту, методичних потреб, тривалості навчальної дисципліни та інших чинників, визначальних для вибору інструментарію забезпечення освітнього процесу. Слід додати, що для реалізації ОНП передбачені різні цифрові інструменти для розміщення навчально-методичних матеріалів: йдеться про сторінку ОНП на сайті ННІФ, про реверсні рубрики обраних викладачами онлайн платформ, про електронну пошту тощо. Кожен із цих онлайн інструментів використовується з оптимальною інтенсивністю, але різною мірою, відповідно до змісту, методичних потреб, тривалості навчальної дисципліни, визначених і підсумованих із позиції академічної свободи науково-педагогічних</p>

Критерій	Звіт Експертної групи	Коментар Університету
<p>Загальний аналіз щодо критерію 8</p> <p>Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>1. Слабка сторона: Відсутність систематичних опитувань здобувачів вищої освіти щодо рівня їх задоволеності ОНП «Славістика Центрально-Східної Європи і Балкан: теоретичні та прикладні студії: хорватська мова та література» та організацією освітнього процесу за нею.</p> <p>Рекомендація: Здійснювати опитування здобувачів вищої освіти ОП, аналізувати, інтерпретувати й оприлюднювати їх результати окремо від здобувачів вищої освіти інших ОП, що дозволить отримати достовірні дані щодо якості ОНП «Славістика Центрально-Східної Європи і Балкан: теоретичні та прикладні студії: хорватська мова та література» та врахувати їх початку I семестру 2023-2024 н.р.</p>	<p>працівників. Таким чином, вважаємо раціональним вести мову, на відміну від єдиної платформи, саме про оптимізацію використання застосованих ефективних платформ.</p> <p>Опитування на випускних курсах здійснюються за кожною програмою окремо. Водночас Університет притримується позиції наших університетів-партнерів у Великій Британії та Німеччині щодо щонайменше недоцільності оприлюднення деталізованих результатів опитувань Ці опитування є інформацією для прийняття рішень, і саме так і використовуються.</p>
<p>Загальний аналіз щодо критерію 9</p> <p>Прозорість та публічність</p>	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9. Слабка сторона: відсутність результатів моніторингу ОНП у відповідній вкладці на офіційному веб-сайті ЗВО. Рекомендація: Оприлюднити результати опитування, зауваження та пропозиції всіх груп стейкхолдерів щодо удосконалення ОНП на офіційному веб-сайті ЗВО, підвищити рівень інформаційної прозорості освітньої діяльності за ОНП у контексті її корисності для всіх груп стейкхолдерів до початку I семестру 2023/2024 н.р.</p>	<p>Погоджуємося з експертами у визнанні ними доцільності дотримання інформаційної прозорості освітньої діяльності загалом і зокрема на ОНП. Однак, маємо наголосити, що оприлюднення результатів опитування всіх груп стейкхолдерів не є не те що обов'язковим, а навіть часто не рекомендується, крім того, допускається й варіювання ареалу оприлюднення наведеної інформації, відтак, вважаємо, що є припустимою пропозиція локального інституційного оприлюднення результатів опитувань, відповідно до ситуативних потреб освітньої діяльності на ОНП.</p>